

ಪೊದ್ದು ಪರಗರಾತಿ

ನೂರಾಟದ ಬೊಂಬೆ

-ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಾಡಗೌಡ

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಬೇಕೆ?

-ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ, ವಿಜಯಾ,
ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಗೀತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ, ಅದರೂ ಬೇರೆ

-ಶೀಲಾ ಚಾರ್, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಭಾರತಿ

ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣು

-ಎಲ್. ಎನ್. ಶಾಮಲಾದೇವಿ

ಮಾತೃ ದೇವೋ ಭವ !

-ಬಿ. ಲತಾ

ಪುಸ್ತಕ ಪರಿಚಯ

-ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ನಿಮ್ಮಿಂದ, ಸ್ಪಂದನ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ . . . .

ಸಂಪುಟ 1 ಸಂಚಿಕೆ 3

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ, ಡಾ|| ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ವಾಸ್,
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಭಾರತಿ,
ಎಲ್. ಎನ್. ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ, ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಮಿ

ರೌಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊಪ್ಪಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುದುರೆ
ನೋತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠದ
ಮಹಾಂತ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಪರಾವತಾರ ಈಗ ಸುದ್ದಿ
ಯಲ್ಲಿರುವ ಸರಕು. ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣು
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಮಕೇಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ
ಮನೆಯದವರ ಮೇಲೆ ಗೂಂಡಾ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಹಿಂಸೆ,
ಮಾನಭಂಗ. ಈ ಮಹಾನ್ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಉರಜನ
ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಅಥವಾ ಇದು
'ಶಾಂತಮೂರ್ತಿ' ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಜನರ ಅತೀವ ತಾಳ್ಮೆಯೋ!

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕುದುರೆನೋತಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಲಾ
ಶಿಕ್ಷಕರ ಪತ್ನಿ ಪಾರ್ವತಮ್ಮನನ್ನು ನಗ್ನಳಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ
ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಪರ ಬಂದ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು
ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ
ಸ್ವಾಮಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಸಕರ ಅಭಯ
ಹಸ್ತ ಬೇರೆ.

ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ರಾಜಕಾರಣ ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು
ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ
ಭರವಸೆ ನೀಡಿರುವ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವ
ದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇಂಥ ಕೃತ್ಯ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಸಂಗತಿ.
ಮಾಂಗಲ್ಯ ನೀಡಬಯಸುವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜನರ ಗೌರವ
ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಬೇಕೇನೋ?

ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತಿತರ
ಸಂಘಟನೆಗಳು ಈ ಘಟನೆಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿವೆ. ಇನ್ನೇ
ಸಾಲದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂಥ ಮಠ ಮತ್ತು
ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವಂಥ ಮನೋಭಾವ
ಜನರಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು.

* ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ನೀವು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ
ವಂದನೆಗಳು. ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೀವು ಬರೆ
ಯುವ ಟೀಕೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೂ
ದಯವಿಟ್ಟು ಬರೆಯಿರಿ. ಅನಾಮಧೇಯ ಪತ್ರಗಳನ್ನು
ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರ
ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಕವನಗಳನ್ನು 'ಸಂಗಾತಿ'ಗಾಗಿ
ಬರೆದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿ.

* ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯು ಕೆಲವು ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ
ತಲುಪಿಲ್ಲವೆಂದು ದೂರು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯ
ವಿಟ್ಟು ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿ. 'ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ' ನಿಮಗೆ
ಇಷ್ಟವಾದ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ತಲುಪದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ
ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ನಮಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ
ವನ್ನು ಬರೆದು ಸಹಕರಿಸಿ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದಿನ
ಸಂಚಿಕೆಯ ಅಂಚೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ
ವಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ವಿಳಾಸ ಬದಲಾದರೆ
ಅದನ್ನೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

* ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುವವರು
ದಯವಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು
ಎಂ. ಓ/ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ :

ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ

ಜಾಗೃತಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
221, 4ನೇ ಮೇನ್, ವೈಯಾಳಿಕಾವಲ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003.

ಚಂದಾ ವಿವರ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 10 ರೂ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 1-50 ರೂ.

ಕಲೆ : ಚಂದ್ರನಾಥ್

ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಎನ್. ಶಾಂತಾ

Printed at ILA Printers 153 8th cross,
Chamarajapet, Bangalore-18 and published
by Dr. G. Ramakrishna on behalf of Jagruthi
Mahila Adhyayana Kendra, 221, IV Main,
Vyalikaval, BANGALORE-3

Editor : N Gayathri

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಭಾರೀ ವಿರೋಧವ ಧ್ವನಿಗಳು ಮುಸ್ಲಿಂ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಹುಮಂದಿಯ ನಿಲುವು : ಮುಸ್ಲಿಂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅನುಪೇಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತೂ ತೀರ ಅನವಶ್ಯಕ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಪತ್ನಿಗೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು 'ಇದ್ದತ್'ನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಇಸ್ಲಾಂ ವಿರೋಧಿಯಾದದ್ದು.

ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಶರಿಯತ್ ಕಾನೂನಿನ ಪರವಾಗಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿ. ಈ ತೀರ್ಪಿನ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯ ಈ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಇದರರ್ಥವಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರಿಯಾದುದು ಯಾವುದು ಮತ್ತು ಎಂತಹ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೇವೆ — ಎಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿಯಲಾಗದ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೋರಾಟದ ಜರೂರು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರಂತೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ತಮ್ಮ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತ ರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಆಶಾಕಿರಣವಾಗಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಂಧನದ ಕೊಂಡಿಯು ಕಳಚಲು ಆರಂಭವಾಗಿರುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ವಿಷಯ. ಸಮಾನ ಸಿವಿಲ್ ಸಂಹಿತೆಯು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ

ನಿಮ್ಮಿಂದ . . . .

ಈತರಿಗಳ (ಮೇ) "ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ"ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್‌ರವರ ಸಂದರ್ಶನ, ಡಾ|| ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರವರ "ಕನ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಪರದಾಟ", ಮೇಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕೀಯದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಾಗ, ಸ್ತ್ರೀ ಜನಾಂಗವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅನ್ಯಾಯ ಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಹೇಗೆ ತಾವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ; ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ —

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗಿದ್ದ ಉರುಳು ಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ, ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ

ಯಾರು ಮೇಲು — ಕೀಳು ?

ಕೂತುಕೊಂಡು ಗಾಡಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರ ದೃಷ್ಟಿ ಮಂದ ವಾಗಿ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಚಕ್ರ ಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಸರಿಯಿತೆಂದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಾಡಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ರುವ ಸಂಸಾರವನ್ನು "ವಿಧಿ" ತಾನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಬದಿ ಗಳಂತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ — ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೇಲು — ಕೀಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಬೆಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

— ಕೊಲ್ಲೂರು ಯುಗಾನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ

ಪ್ರಿಯಸಂಗಾತಿ,

ರೇಳಿದ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪತ್ರಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಕೆಲವಾದರೆ, ಟೀಕೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು. ಸಂಪಾದಕೀಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆರೋಪದಿಂದ, ರೋಷದಿಂದ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಬಹಳಷ್ಟು ಪುರುಷರಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾನುಭವೀಯ ಪತ್ರವೊಂದು. ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡಿನ ಸಂಬಂಧದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪುರುಷರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ - ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರ ಆಪಾದನೆ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡುಗಳ ಪಾತ್ರ ಸಮಾನವಾದುದು, ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವೇನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂತಹದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ಅನಾನುಭವೀಯ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯುತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸದೆ ಹೊಣೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ ಏನೂ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂದೂರಿನ ಅರವತ್ತಮ್ಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶಾ ಬಾನೋಗೆ ಅವಳ ಪತಿ ಯಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ನೀಡಿರುವ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ನಿರ್ಣಯವು ಮುಸ್ಲಿಂ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಕಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದೆ. ಮದುವೆ ಯಾದ ನಲವತ್ತಮ್ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಗಂಡನಿಂದ ಹೊರದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾ ಬಾನೋ ಜೀವನನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆ (ನಾನ್ - ನಾಫ್ ಕಾ)ಗಾಗಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಗೆ 'ತಲಾಕ್' ಘೋಷಿಸಿದ್ದ ಗಂಡ ಮಹಮದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್ ಅವಳ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಗಳನ್ನು ಪತ್ನಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಗಂಡನ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಮೊತ್ತ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲು ಹೋದ ಶಾ ಬಾನೋಗೆ, ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೂ 179.20 ಗಳಷ್ಟು ಹಣ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಪು ದೊರೆಯಿತು. ಸ್ವತಃ ವಕೀಲನೂ ಆದ ಅವಳ ಪತಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಜ್ಞೇದನ ಹೊಂದಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು 'ಇದ್ದತ್'ನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ - ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ. ಅವನ ವಾದವನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್ 125 ಸೆಕ್ಷನ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಶಾ ಬಾನೋಗೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣಾಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಪು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾದ ಕಾನೂನಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದಾದರೂ ಖುರಾನಿಗೆ ಇದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಖುರಾನಿನ ಪಾಠವನ್ನು ತನ್ನ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಐದು ಸದಸ್ಯರ ನ್ಯಾಯಪೀಠವು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಹ ಸಮಾನ ಸಿವಿಲ್ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಸಂವಿಧಾನದ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸೂಚನೆ.

ಮಾರಾಟದ ಬೊಂಬೆ

● ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಾಡಗೌಡ

ನಮ್ಮ ಈ ಪುಟ್ಟ ಬೊಂಬೆಗೆ
ವಯಸ್ಸು ಕೇವಲ ಹದಿನಾರು
ಈ ಬೊಂಬೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ. ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಅಪ್ಪಟ 'ಚಿನ್ನ'ದ ಬೊಂಬೆ
ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ
ಈ ಬೊಂಬೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಈ
ಕೆಳಕಂಡ ಸಾವಿರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ವೈದ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ
ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮ
'ಮಾರುತಿ ಡಿಲಕ್ಸ್'
ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ
ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ
ಮೊದಲನೇ ದರ್ಜೆ ಗುಮಾಸ್ತನಿಗೆ
ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ

ನಮ್ಮ ಈ ಪುಟ್ಟ ಬೊಂಬೆಯು
ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖ
ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಂಬತ್ತು
ತಿಂಗಳು ಖಾತ್ರಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.
ನಮ್ಮ ಈ ಪುಟ್ಟ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು
ನೀವುಗಳು ಯಾವಾಗಾದರೂ ಬಂದು
ನೋಡಬಹುದು. ಮೊದಲು ಬಂದ
ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಬೊಂಬೆಯನ್ನು
ಕೊಂಡರೆ ಆತನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬೊಂಬೆ
ಜೊತೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಬೇಕೆ ?

ಲೇಖಕನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಲು.....

ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಲೇಖಕಿಯರ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಹಲವು ಕಡೆ ನಡೆದಿವೆ. ಇಂಥವುಗಳು ಅಗತ್ಯವೇ? ಎಂದು ಅನೇಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೇರೆ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಇವೂ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಅನೇಕ ಗಂಭೀರ ಲೇಖಕಿಯರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವೆಂದರೆ ಇವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. (ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಲೇಖಕಿಯರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟ ಲೇಖಕರ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ) ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಧೈರ್ಯ ಇವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೂ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನೆರವಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ಲೇಖಕಿ ತನಗಿಂತ ಬಲು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿರುವ ಲೇಖಕನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಇಂಥ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವರಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದೇ ಬೇರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನ-ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದ ಉದ್ಘಾಟನೆ-ಸಮಾರೋಹ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಲೇಖಕರುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರಾದಿದ ಮಾತುಗಳು ಹೀಗಿವೆ :

"ಮಹಿಳೆಯರು ಕವಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಕವಿತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಬೇಡ!" (ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ)- ಶಾರ್ವತಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ;

"ಲೇಖಕಿಯರು ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಾಗಿ

ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡಬೇಡಿ"- (ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ: ಲೇಖಕಿಯರ ಸಮ್ಮೇಳನ);

"ಲೇಖಕಿಯರು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಪೆನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಿ, ಅನಂತರ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ"- (ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್: ಲೇ. ಸಮ್ಮೇಳನ).

ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ, ಅನುಕಂಪ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸಹೃದಯತೆ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಲೇಖಕಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಹಾಗೂ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದು ಹೇಗೆ! ತಾವು ನನು ಅಂದರೂ ಲೇಖಕಿಯರು ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಇವರಿಗೆ ಬರ

ನಿಂವಾದ

ಬಾರದಲ್ಲವೇ? ಮುಂದೆ ಇಂಥ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವರು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಅಲೆ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಎದ್ದೀತೆ ?

● ಅನುಸಮಾನ ನಿರಂಜನ

ಕೀಳರಿಮೆಯೇ ?

ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ಮುಖಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಆಲೋಚನೆ ಹಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಹಿಂದೆ-ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ- ಆರ್ಥಿಕ

ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಅಲ್ಲಾ' ಎಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಏಕಮುಖವಾಗಿದೆ- ಸಹಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ಆಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ 'ಆಕೆ'-ಆಕೆಯ ಹಾಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವವರು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಜೊತೆಗೆ 'ಆಕೆ'ಯ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬಲ್ಲವರು- ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುಬಲ್ಲ ಸಹೃದಯರು ಪುರುಷರಾಗಿರಬಾರದೆಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರು ಶೋಷಿತೆಯರು ಹೇಗೆ ಅಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಗಂಡಸರು ಶೋಷಕರೂ ಅಲ್ಲ. ಶೋಷಣೆ, ಅಸಮಾನತೆಯಂಥದ್ದು ಯಾವ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆಕೆಗಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಯಾರು. ಪರಿಹಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಚಿಂತನೆ ಆಗತ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗೇ ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಘಟನೆ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ವರೂಪ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇರೆಯಾದಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಭೇದ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಿತವಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬುದ್ಧಿ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಸಮಾನವಾಗೇ ಇರಬೇಕು.

ಎರಡನೇ-ಮೂರನೇ ಚರ್ಚೆಯ ಬರವಣಿಗೆ, ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಲೇಖಕರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಅಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಅದರಾಚೆಗೂ ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಬರಹಗಾರರಿಗೂ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನ ಎನ್ನುವುದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕೀಳರಿಮೆ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ- ಅಥವಾ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಾಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರವು ಎಂಬ ಅಂತಕ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನ- ಅಳವಡ ಚಿಂತನೆ- ಅಕ್ಷರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತೂಗಿ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೋನಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ತಪ್ಪು ನಮ್ಮದೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನ ಮಾಡಿ 'ಹೆಂಗಸರ ಸಮಾರಂಭ ನಮಗೇನು ಕೆಲಸ?' ಎಂತಲೋ, 'ಇದೇನು ಮುಟ್ಟು ನಿಂತವರ ಮೆರವಣಿಗೆಯೋ?' ಎನ್ನುವ

'ಎಳೆಯ' (1)ರ ಮಾತುಗಳೋ, 'ಅದು ಮದುವೆ ಮನೆ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂತಲೋ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಭೆಗೆ ಬಂದರೂ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುವ ಹಾಗೆ ಆಗುವ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಆಗತ್ಯ ವಾದರೂ ಏನಿದೆ?

ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಮಹಿಳೆ ಬರೆದ ಕೃತಿಯ ಚರ್ಚೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆ? ಒಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯ- ತರ್ಕ, ಅಧ್ಯಯನ ಇದೆ ಎಂದಾಗ ಎಲ್ಲ ಕೊಂಕು-ಕುಹಕದಾಚೆಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಂದೇ ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇತರರೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಂಥ ಯಾವ ಸಾರ್ಥಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಮೂಡಿಸದೆ ಈಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಾದರೆ ಸಮಾನತೆಯ ರಬ್ಬ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿದ್ದವರು ಅಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸದ ಪರಿಣಾಮ ನಾಳೆಗೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಾಗ ಉಳಿದವು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

● ವಿಜಯಾ

ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಪರಂಪರೆ

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಗಳು ಆಗತ್ಯ ಎಲ್ಲ; ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಥವಾ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗುರಿಯಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಬಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬು

ದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ದಲಿತರು ಮೇಲು ಜಾತಿಯ ವರೋದನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದರ ಫಲವೇನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಜನ ತಮ್ಮದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹೋರಾಟದ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಜನ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬುದೂ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಈಗ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗುರಿ ತೀರಾ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು, ಅವರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ವಂತಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕವಯಿತ್ರಿಯರು, ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾರ್ತಿಯರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬರಹಗಾರರ ಒಕ್ಕೂಟವು ಕೂದ್ರ ಸಾಹಿತಿಗೆ, ದಲಿತರ ಹೋರಾಟವು ದಲಿತ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಚೋದನೆ. ಜಾಲನೆಗಳು ಅದ್ಭುತವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವ ಹಲ ವಾರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ತರುಣ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಮೂಲ ದಿಂದ ಕಸುವು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಜ್ವಲಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಲು ತಕ್ಕ ವಾತಾ ವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 'ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ'ದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದು ವರಿಯುತ್ತದೆ.

● ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ

ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರಕ

ಸಮಾನತೆಯ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಅವರದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮ್ಮೇಳನ, ಪತ್ರಿಕೆ, ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ, ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆ, ಸಂಘ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಂದು ಅವಳನ್ನು ಮಾರಾಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ

ಸಮಾಜದ್ದು. ಅದನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಜಾಣತನ. ಈ ಚಿನ್ನದ ಸೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರು. ಈ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ಸಂಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಅವಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರಕವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು.

'ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರದ್ದೆನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾನದಂಡ ಬರಬಹುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳಾ ವರ್ಷ' ದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಕೃತಿಗಳು ಲೆಕ್ಕ ವಿಲ್ಲ. ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಲೇಖಕಿಯರ ಬರಹ ಕಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹೇಗೆ ಮಾರಕವೆಂದು ಅರಿವಾದೀತು.

ಮಹಿಳಾ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಪರಿಷತ್ತು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನೇಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೂ ಒಂದು. ಆದರೆ ಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವು ನಿಖರವೂ, ವಿಚಾರ ಪೂರ್ಣವೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ವಿವರ್ಣಾತ್ಮಕ ವಿಷಯ ದೂರವಾಗುವ ಕಳವೆ ಕೃತಿಗಳು.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಂಥ ಪ್ರಧಾನಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ 'ಮಾಸಾಪೀಠಿಂಗ್' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮಹಿಳಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಅದು ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಎರವಾಗಿದೆ. ಸಾಲದಕ್ಕೆ ಮಹಿಳಾ ಸಂಚಿಕೆ, ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಮೂಲಕ ಎಂಥ ಬರಹವೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವಂತಾಗಿದೆ. ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಆತುರಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒದಗಿಬರುವ ಮುನ್ನ ರಚಿತ ವಾದವು.

ಈ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆ ಕೂಡ ಅತಿ ಹೊಗಳಿಕೆಯೋ, ಅತಿ ತೆಗಳಿಕೆಯೋ ಆಗಿ ಸರಿಯಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊತ್ತಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮನೋಭಾವವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಂತ ನಿರಾಸೆ ಅದಕ್ಕೆ

ಯೋಸ ಖಾಲನೆ ಸಿಗದೇಕಾದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲವಾಗಬೇಕು.

‘ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಆಕರ್ಷಣೆ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಸಹಾಯಕ. ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದ ‘ಇಂಡಿಯಾ ಟುಡೆ’ಯ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೇ ಸಂದಿದೆ. ಆದರೆ ‘ಈವ್ಸ್ ವೀಕ್ಲಿ’ ಎರಡು ವರುಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ‘ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ನಿಜವಾಗಿ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದ ಹೆಮ್ಮೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತದಷ್ಟೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 200ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರು ಇರಲಾರರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ವರುಷ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದವರು 50 ಜನ ಇದ್ದಾರೆ

ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಕಳಿಸುವವರೂ ಕಡಿಮೆ, ಹೀಗಾಗಿ 15-20 ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಎನಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಎಂದು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಟ್ಟಿರುವ ಬಹುಮಾನದ ಮೊತ್ತ ಆಕರ್ಷಕ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಲಾಟರಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ‘ಮಹಿಳಾ ಪರ ಲೇಖನ’ವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಡಲಿ. ಅದರ ಲಿಂಗಭೇದ ಬೇಡ. ಈಗಷ್ಟೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ‘ಶಾರ್ವತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಇಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಷ್ಟೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೇದಿಕೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಂಟು ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮಗೇ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಷ್ಟೆ.

● ಗೀತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸ್ಪಂದನ

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನನ್ನ ಗೆಲತಿಯೊಬ್ಬಳು ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಳು. , ಬ್ಯಾಂಕೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವಳಿಗೆ ಗಂಡನಿಂದ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ ತಡೆಯಲ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣೇ ಮುಂದೆ ಒಂದು ತನಗೆ ಗಂಡ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಪರೂಪದ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯ ರೆಲ್ಲಾ ಆಗ ಅವಳನ್ನೇ ದೂರುತ್ತಿದ್ದರು: “ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಸಂಪಾದಿಸಕ್ಕೆ ಕುರು ಮಾಡಿದ್ದೆ ಸಾಕು ಈ ಹುಡುಗಿಯರ ತಲೆ ನಿಲ್ಲಲ್ಲ. ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ,” ಎಂದು. ವಕೀಲರಾದ ನನ್ನ ಪತಿಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುವುದು: “ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡೈವೋರ್ಸ್ ಕೇಸುಗಳೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ”.

ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ? ತನ್ನ ಅನ್ನ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಉಟಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ, ನಿಜ.

ಆದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಷ್ಟು ಸರಳವೇ? ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದ ಹೆಣ್ಣು ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ತಪ್ಪೇ? ತನ್ನಂತೆ ಸಮಸಮನಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲಾರದಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಪುರುಷನಾದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆ ಗೌರವ, ಆದರಗಳನ್ನು ಗಂಡನಿಂದ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ತಪ್ಪೇ? ‘ಪತಿಯೇ ದೇವರು’ ಎಂದು ಅವರು ಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉಂಟುಟ್ಟುವ ಕಾಲ ಎಂದೋ ಆಗ ಹೋಯಿತು. ತನ್ನ ತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡಿನ ‘ಅಹಂ’ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೊಡರಾಗಬಹುದು. ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಬಯಸ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಜೀವನ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಸದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

● ವಿ. ಟಿ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಪಾರ್ಟಿ ಅರೇಂಜ್ ಮಾಡೋದು ಅಂದ್ರೆ ಆ ಜೂರಿ ಯಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಪಾಸು ಅವಳು. ಅಮೆರಿಕಾ, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಂದ ಗೆಸ್ಸು ಬಂದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಈ ಪಾಶ್ ಅಂಡ್ ಚಿಕ್ ಅರೇಂಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನೋಡಿ ಹೋಸ್ಟೆಸ್‌ಗೆ ಕಂಗ್ರಾಟ್ಸ್ ಹೇಳೇ ಹೋಗೋದು. ಜೂರಿ ಜೊತೆ ಪಾರ್ಟಿ ಅಂದ್ರೆ ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಾನು ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದ್ರೆ ಈರಾಸಾಮಿ ಕಾರಿನಲ್ಲೇ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅದೇನು ಅಹಂಕಾರ.- ಕಾರಿನ ಬಾಗಿಲು ಸಹ ತೆಗೆಯಿ ಲಿಲ್ಲ ಅವನು. 'ಇದೇನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು: ನನಗೆ ವೇಟಿಂಗ್ ಆಲೋಯನ್ಸ್ ಕೊಡ್ತೀರಾ?-' ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದ. ಜೂರಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತಪ್ಪಾಗಾದ. ಮಿಸಸ್ ಬಾಲನ್‌ನ ಡ್ರೈವರ್ ಈರಾಸಾಮಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದ.

ಆದು ಹೋಗಲಿ ಅಂದರೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ 8.45 ಅದರೂ ಅವನು ನಾಪತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ನೀತೂ ಬಿಷಪ್ ಕಾಟನ್ಸ್‌ಗೆ 9 ಗಂಟೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಡಿಗೆ ಹೆಂಗಸು ವಾಲಿ ಬ್ರೇಕ್‌ಫಾಸ್ಟ್ ರೆಡಿ ಮಾಡೋದು ಬೇರೆ ತಡ. ಈರಾಸಾಮಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ಆಬ್ಸೆಂಟ್ ಆದ್ರೆ ನೀತೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಜಾಕೋಬ್ ಜೊತೇಲಿ ಕಳಿಸೋಣ ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಡಾರ್ಲಿಂಗು ಅವತ್ತು ಬೋರ್ಡ್ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ರಿಕ್ವಿರಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ಬಹಳ ತರಲೆ ಅಂತ. ಡಿವೆಂಡಬಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಫೋತನ್ ಬಿಷಪ್ ಕಾಟನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸ್ವಿಕ್ಯು. ಸ್ಕೂಲನ್ನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಲಾಸ್ತ್ ಯಿಯರ್ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್ ಗೆಟ್ ಟುಗೆದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಐದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಯಾವ ಪೇರೆಂಟೂ ಆಫರ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಬಿಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಅದೆಷ್ಟು ಇಂಡೀಸೆಂಟ್! ಅದೇ ಸ್ಕೂಲಿನ ಮಾಸ್ಟರ್ ಅಂತೆ, ಯಾರೋ ಗುಣಶೇಖರ್ ಅಂತ. ಗುಟ್ಟುಗುಟ್ಟಾಗಿ

ಎಲ್ಲಾ ಪೇರೆಂಟ್ಸ್‌ಗೂ ಹೇಳಾ ಇದ್ದ: "ಈ ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮೆಂಟ್ ಬಹಳ ನೋಸ", ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ, ಅಂತ. ನಮ್ಮ ಹೆಸ್ಟೆಂಡೂ ಅದೇ ಹೇಳಾರೆ: "ಈಚೀಚಿಗೆ ಈ ಎಂಪ್ಲಾಯಾಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಎಥಿಕ್ಸ್ ಇಲ್ಲ, ಏನೇನೋ ಡಿಮಾಂಡ್ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ವರ್ಕೇ ಮಾಡೋಲ್ಲಾ", ಅಂತ. ಹೀಗಾದ್ರೆ ನೇಶನ್ ಗತಿ ಏನು? ಅಲ್ಲಾ, ಟೈಂಟಿ ಫಸ್ಟ್ ಸೆಂಚುರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಮಾಡರ್ನ್ ಆಗ್ಬೇಕು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಸೇಶನ್ ಬೇಗ ನಡೆಸಬೇಕು, ಪ್ರೊಡಕ್ಟನ್ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಅಂತೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಯಂಗ್ ಪ್ರೈಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಎಂಪ್ಲಾಯಾಸ್‌ಗೆ ಏನು ಬಂದಿದೆ? ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪೇಟ್ರಿಯಾಟಿಸಂ ಬೇಡವೆ? ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ ಸೋಶಿಯಲ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಆರ್ಗನೈಸ್ ಮಾಡಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಹದಿನೇಳು ಮಂದಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಲಿಟರಸಿ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಮಾಡಿದೆವು. ಎಂಪ್ಲಾಯಾಸ್ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಅದೇನೋ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್, ಅದೂ, ಇದೂ ಅಂತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡೋದು! ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದ್ದು: "ನಮ್ಮ ನೇಶನ್ ಡೆವಲಪ್ ಆಗಬೇಕಾದ್ರೆ ನಮ್ಮಂತಹ ವಾಲಂಟರಿ ಸೋಶಿಯಲ್ ವರ್ಕರ್ಸ್‌ನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಈಗಲೂ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳೇ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಫೌಂಡೇಶನ್ನು. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದು ದುಡಿದು ಎಷ್ಟೇ ಸ್ಟ್ರೀನ್ ಅದರೂ ಸರಿ, ನಾವು ಕಮಿಟೆಡ್ ಆಗಿ ನೇಶನ್ ಗೋಸ್ಪರ ಸ್ಯಾಕ್ರಿಫೈಸ್ ಮಾಡಬೇಕು," ಅಂತ. ●

ಎಂಟು ಕೈ ಇದೆಯಾ?

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಐದಕ್ಕೆ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತೆ. ಏಳು ಗಂಟೆಗೇ ನಿಲ್ಲುವ ನೀರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ, ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ, ತಿಂಡಿಯಾಗಬೇಕು. ಇವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆರು ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಆಕಳಿಸುತ್ತಾ ಏಳು ತ್ತಾರೆ— "ಟವಲ್ ಎಲ್ಲಿ, ಶರ್ಟ್ ಕೊಡ್ತೀಯಾ" ಅಂತ ನೂರು ಬಾರಿ ಕೇಳೋದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗೀತ

ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ, ಆದರೂ ಬೇರೆ !

ನೇಪನ್ ಗೋಸ್ವರ.....

ನನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಎನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕೋಚ. ಕ್ಲಬ್ ಮಿಲಿಂಗುಗಳಲ್ಲೂ ಇದೇ ತೊಡಕು. ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಯಾವ ಮಹಿಳೆ ತಾನೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಕಾರ್ಯ ದರ್ಶಿ ರೀಟಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಧೈರ್ಯವಂತೆ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಿಲಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಹಾಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಂಗೂರ ಬಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು.

ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳ ಛಾಯೆಯೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಎಲ್ಲ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಎಂತೆಂತಹವರೋ ಈಗೀಗ ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ವಾರ ಒಂದು ಮೋಜಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಜರುಗಿತು. ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕ್ಕೆ ತರಹ ಬಿಂಕದಿಂದ ಸೆಟೆದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆ ವೇಲಾಯುಧನ್ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ 'ಓಯೋನೋ ಅಂದರೆ ಯಾವ ದೇಶದ ಪ್ರಾಣಿ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ್ದಳು! ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಘೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕಾಗ ಅವರ ಕನ್ನರ್ನಿಂದ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಡೊನೇಶನ್ ಸ್ವಾಪ್ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆ

ಹಾಕಿ ಹೋದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಅವಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ಹೊರಗೆ ಅವಳ ಡ್ರೈವರ್ ಗೆ ತಿನ್ನಾಗಿ ಬೈಗುಳ ತಿನ್ನಿಸಿದಳಂತೆ. ಇಂತಹವರ ಜೊತೆ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ವಾಸ ಮಾಡಿರಬೇಕು! ಜೊತೆಗೆ, ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ಡ್ರೈವರ್ ಅಂದರೆ ಡ್ವಾರ್ವಕ ಬಂತು.- ಈಗೀಗ ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಜಂಭ! ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಡ್ರೈವರ್ ಗಳ ಪೈಕಿ ಅಂಟೋನಿ ಎಂಬೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ನನ್ನ ಮಗಳು ಅಮಿತಾ ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಪ್ರಿಡ್ ಅಂಡ್ ಜಾಮ್ ಕೊಡಲು ಹೋದರೆ 'ನನಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಿಲ್ಲ', ಎಂದು ಎಗರಾಡಿದ್ದ. ಯಾವನೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸಿ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಂಬಿಕೆಯ ಜನರೇ ಇಲ್ಲ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ! ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಉಳಿದರೆ, ಅಬ್ಬಾ, ಅದೆಷ್ಟು ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ! ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಈರಾಸಾಮಿ ಎಂತಹ ಕೈಕೊಟ್ಟ.- ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ನನ್ನ ಡ್ರೈವರ್ ಆಗಿದ್ದ ಅವನು. ಅದೇನು ಕೇಡುಗಾಲ ಬಂತೋ ಅವನಿಗೆ.

ಶೀಲಾ ಚಾರ್

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿ, ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ಬೈದು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲೋ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದ. ಇಡೀ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬೇಜಾರಾಗಿರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಅಂತ ಸುಜೆ ಹೊತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಥಿಯೇಟರ್ನೋ ಕ್ಲಬ್ಬೋ ಇಲ್ಲ ಕಾನ್ಸರ್ಟ್ ಗೋ ಹೋಗುವುದು ನನ್ನ ರೂಢಿ. ಕಲ್ಬರಲ್ ಲೈಫ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಟ್ಯಾಲೆಂಟ್ಸ್ ಇದ್ದೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ! ಈ ಟಿ. ಎ. ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಗಳು ಏನೇನೂ ತಿನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಬಿ. ಬಿ. ಸಿ. ಯದು ನೋಡಿ, ಹೇಗಿರುತ್ತೆ! ಒಳ್ಳೆ ಎಜುಕೇಟಿವ್ ಆವು. ಅಷ್ಟು ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಇಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಟಿ. ಎ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತೆ ಅಂತ ನನಗಂತೂ ಗ್ಯಾರಂಟಿ. ಅದಿರಲಿ, ಅವತ್ತು ಈರಾಸಾಮಿ ಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಟಾಟಾ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್

ಮಣ್ಣು - ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಹೊರೋದು

“ಚೆನ್ನಿ....”

ಓ! ಆಗ್ಲೆ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದೆ....ಕೆಂಪಿ ಕಂಠದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಂದ ಹೊದಿಗೆ ಸಂಸಿ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಾಗ ನೆರೆ ಹೊರೆ ಎಲ್ಲ ಬಂದಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟಿತ್ತು. ಚಳಿ, ಮಳೆ ಎನೇ ಬರಲಿ ನೀರಂತೂ ತುಂಬಬೇಕಲ್ಲ? ‘ನಾನೂ ಗಂಡಸಾಗಬಾರದಿತ್ತು? ಮನೆಕೆಲಸ, ನೀರು ಹೊರೋದು ಏನೂ ಇರಾ ಇಲ್ಲ. ಕೂಲೀನೂ ಜಾಸ್ತಿ ಸಿಗ್ತಾ ಇತ್ತು....’ ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಅನಿಸಿಕೆ ಇದೇ ಮೊದಲಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ.

ನೀರು ತುಂಬಿ ಮುಖ ತೊಳೆದು ಒಲೆ ಹಚ್ಚಿದರೂ ರಂಗ ಮಿಸುಕಾಡಲಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನಿ ಸೊಯ್ ಎಂದು ಚಾ ಕುಡಿವಾಗಲೇ ಅವನು ಎಳೋದು. “ಎದ್ದೇನು ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಮನೇಲಿ ಅವನಿಗೇನು ಕೆಲ್ಸ ಇದೆ?” ಈ ಚಾ ಎಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆದ ಚಟ. ಹಳ್ಳೀಲಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿತ್ತು?

ಮುದ್ದೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮಗು ಕಿರ್ರಿಂದಿತು. ‘ಒಸಿ ನೋಡು ಅದನ್ನ, ಸುಮ್ಮೆ ಕುಂತ್ಯಂದ್ರೆ ಆಯ್ತು?!’ ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ರಂಗ ತಮ್ಮ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮಗುವಿನತ್ತ ಹೋದ. ಚಡ್ಡಿ ಜೇಬಿನಿಂದ ತಂಬಾಕು ತೆಗೆದು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ಫಾಟಿಗೆ ಮಗು ಅರಚಿತು. ಗುಡಿಸಲಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಿ ಕೂಗಿದಳು: “ಮಗೀತಾವ ಎನ್ ಮಾಡ್ತಿ? ಅಂಗೇ ಎತ್ತೋ ನೋಡುವಾ.” ಛಿ! ಇದೊಂದು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಲೇ ರಂಗ ಮಗುನ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ. “ಇದ್ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಿತ್ತು? ಇದು ಉಟ್ಟಿದ ಒಂದ್ ತಿಂಗಳ್ ಪೂರಾ ಚೆನ್ನಿ ಕೂಲಿಗೆ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ. ನಂಗೆ ಬರೊ ಕೂಲಿ ಕಳ್ಳೀಗೆ ಸಾಲ್ತು....ಆಗ್ಲೇ ಎಳ್ಳೆ....ಪಕ್ಕದ ಅಜ್ಜೇ ಹತ್ರ ಬಸಿರು ಇಳಿಸ್ಕೋ ಅಂತ. ಒಂದೇ ಹಟ ಮಗು ಜೀಕೊಂತ....ಮುನಿಯನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮಾಡ್ಯಳ್ಳಿಲ್ವಾ.... ಅವ್ವ ಅದೃಷ್ಟ ನೆಟ್ಟಗ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ....ಸತ್ತು....ಅದಕ್ಕೇನು ....ಮುನಿಯಂಗೆ ಪೊಗದಸ್ತಾದ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಗ್ಲಿಲ್ವಾ....” ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ರಂಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಿ ಕಡಿನಾಣ ಹಾಕಿ

ಎಳೆದಳು: “ಬಾ ಮುದ್ದೆ ಆಯ್ತು.....ಯಂಟಕೈ ಆಜರಾಗು ಅಂತ ಹೇಳನ್ನೆ ಮೇಸ್ತಿ....”

“ಅವನ್ ಗಂಟೇನು ಓಯ್ತು....ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಸಾಹೇಬ್ರು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ನಮಗೆ ಕೊಡಾಕಿಲ್ಲ ಅಂತಾನೆ ಬೋಸುಡಿಮಗ....”

ಚೆನ್ನಿ ಬುತ್ತಿ-ಮಗು ಸಮೇತ ಸರಸರ ಕಾಲು ಹಾಕಿದಳು. ಅವರ ಕೇರಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ಕೆಲಸದ ತಾಣ. ದೊಡ್ಡ ಎರಡಂತಸ್ತಿನ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ....ಮನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿ ದಾಗಲೂ ‘ನಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ವಾಣೆ ಇದ್ದಿದ್ರೆ’ ಎಂದು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭವ್ಯ ಬಂಗಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಚೆನ್ನಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹೊರುವುದಷ್ಟೇ ವಾಸ್ತವ. ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ....

ಭಾರತಿ

ಹತ್ತಿರದ ಮರಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿ ಮಗುನ ಮಲಗಿಸಿ ವಳು. ಇಲ್ಲಿ ಮರಾನಾದ್ರೂ ಇದೆ. ಹೋದ ತಿಂಗಳು ಆ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆ ಯಲ್ಲೇ ಮಗುನ ಮಲಗಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಹೊರಲು ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮಗು ಅಸ್ವಸ್ಥಗೊಂಡು ಅವಳು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮುಲಾ ಜಿಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿ ‘ಕಟ್’.

ಕೆಲಸ-ಕೂಲಿ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ತಾರತಮ್ಯ. ಗಂಡಾಳಾದರೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಲಸಬಹುದು, ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು. ‘ನಮ್ಮೆ ಬರೇ ಮಣ್ಣು, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಹೊರೋದು-ಗುಡಿಸೋದು. ಗಾರೆ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ಆಸೆ! ಕರಣೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ರೆ ಮೇಸ್ತಿ ಎಗರಿ ಬೀಳಾನೆ....ಸದಾ ಹೆಣ್ಣಾಳತ್ರ ನಿಂತಿರೋದು, ಹರಿದ ಕುಪ್ಪಸದತ್ತ ಕಣ್ ಹಾಕೋದು....ಇದೇ ಅವನ್ ಕೆಲಸ.’

ಮಗು ಆಳಹತ್ತಿತು. ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು ಹೋದರೆ ಹಿಂದಿನೇ ಓಡಿಬಂದ ಮೇಸ್ತಿ....‘ಏಯ್’, ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು. ನ್ನಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡೋದು ಮಗು ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೋರೆ ಇಡಕಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸು

ತ್ತಾನೆ ಬೋಮಗ. ಅವನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ರಂಗ ಓಡಿ ಬಂದ. 'ಇದೊಂದು ಅನುಮಾನ ಪಿರಾಟ....ಗಂಡಸರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ಸಾಕು ಓಡಿಬಿಡಿ'.

ಅಬ್ಬಾ! ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಸಾಹೇಬ್ರು ಬಂದು.... ಈವತ್ತು ಬಟವಾಡೆ ಅಲ್ವ....ಇವನೊಬ್ಬ ಕೆ. ಡಿ. ಸದಾ ಹೆಲ್ಲು ಕಿರಿತಾನೆ ಇರಾನೆ...ಕೊಡೋ 10ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿಗೆ ದಿನವಿಡೀ ಕೆಲ್ಸ. ಗಂಡಾಳಾದ್ರೆ 15ರೂಪಾಯಿ.

ಬಟವಾಡೆ ಆಯ್ತು. ಆದರೆ ರಂಗ ಎಲ್ಲಿ? ಚೆನ್ನಿ ಹುಡುಕುವ ತ್ರಾಸ ಪಡಲಿಲ್ಲ. 'ಗಡಂಗಿಗೆ ಹೋಗಿರಾನೆ, ವಾರದ ಕೂಲೀನ ಹಾಕಿ ಬರ್ಬೇಕಲ್ಲಾ! ನನ್ ಕೂಲಿ ಮನೆಗೆ, ಅವನ್ ಕೂಲಿ ಗಡಂಗಿಗೆ...ಮನೆಹಾಳ ಚಟಿ'

ಚೆನ್ನಿ ಮಗೂನ ಕಂಕಳಲ್ಲಿ ಇರುಕೆ ದಾವುಗಳು ಹಾಕಿ ದಳು. 'ರಾಗ, ಕಾಳು, ಉಪ್ಪು, ಬೆಲ್ಲ, ಎಣ್ಣೆ....ಇನ್ನು ಮಗೂಗೆಲ್ಲಿ ಆಂಗಿ?'

ಇದೇನಾ ನಿನ್ನ ದಿನದ ಕೆಲಸ ಅಂದೆ. ದಿನವಿಡೀ ದುಡಿದಿದ್ದರೂ, ಧೂಳು-ಆಯಾಸ ಕಾಡುವಂತಿದ್ದರೂ ನಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ ಚೆನ್ನಿ "ಎಲ್ಲವ್ವಾ ಮುಗಿತದೆ ಕೆಲ್ಸ? ಈ ಕೂಲೀಲಿ ಸಾಮಾನ್ ಹೊತ್ತು ಓಗ್ಗೇಕು....ರಾತ್ರಿ ಆಡಿಗೆ...." ಮನೆ ನೆನಪಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೆನ್ನಿ ಹತ್ತಿರ ಕೊನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದೆ.... "ಕೈಲಿ ಕಾಸು ಬಂದರೆ ಸಿನೆಮಾ?" "ಹಾ....ಉಂಟು, ಬಯ್ಯಾಸ್ಕೋವು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದ್ವಾರಿ ಉಂಟು....ಮಗಿ ಬಂದ್ರೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಓಯ್ತು...."

With best compliments from

**SUMITRA TEXTILES
PRINTERS**

43, KRISHOB GARDEN
PADMANABHA NAGAR
BANGALORE-560 070

With best compliments from

Premier Bookshop

**BOOKSELLERS & SUBSCRIPTION
AGENTS**

46/1, Church Street, Off M. G. Road,
BANGALORE-560 001

Phone : 577570

ಜೊತೆಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿರುತ್ತೆ. "ನನಗೇನು ಎಂಟು ಕೈಯಿದೆಯೇ? ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಮನೆ ಬಿಡ್ಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಗಬೇಕು....." ಎಂದು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಪ್ರವರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋದು ಕಲಿತಾಗಿನಿಂದ ಆತ್ತೆಯ ಮುದ್ದಿನ ಮಗ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ವರ್ಷದ ರವಿಗೆ ತಾವೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಎರಡರ ಪಾಪುವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ತಿಂಡಿಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ಇವರಿಗೆ ಪ್ಲೇಟ್‌ಗೆ ಹಾಕಿಟ್ಟು, ನಾನೂ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸು ತ್ತರೇ ಎರಡು ತುತ್ತು ತಿನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಹೊಡೆದೇ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಅವಸರವಾಗಿ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಅನ್ನ ತುರುಕಿ, ಆಗದ ದಿನ ತಿಂಡಿಯನ್ನೇ ತುಂಬಿ, "ಬೆಳಗ್ಗೆನೂ ತಿಂದು, ಅದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಿನ್ನೇಕೇನೇ....." ಇವರ ಗೊಣಗಾಟಾನ ಕಿವಿಗೂ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ, ರವಿಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಪುಸ್ತಕದ ಚೀಲ ಹೇರಿ ಇವರೊಡನೆ ಕಳಿಸುವಾಗ 8-30 ಆಗಿರುತ್ತೆ. ತಿಂಡಿ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ ತೊಳೆದಿಟ್ಟು, ಸೀರೆ ಬದಲಿಸಿ, ಪಾಪು ವನ್ನು ಕಂಕುಳಿಗೇರಿಸಿ 'ಬೇಬಿ ಸಿಟ್ಟಿಂಗ್'ಗೆ ಧಾವಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪ್ ಸೇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂಥ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಹನುಮನ ಬಾಲದ ಸಾಲು. ಒಂದು ಫ್ರಿಡ್ ತೆಗೆದುಬಿಡಬೇಕು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಎಗರಾಡೋದು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಸ್ ಬಂದಿರು ತ್ತದೆ. ಕ್ಯೂ ಎಲ್ಲೋ ಮಾಯವಾಗಿ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ

ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ! ಅಂತೂ ಪವಾಡವೆಂಬಂತೆ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ಮೇಜು, ಅದೇ ಕುರ್ಚಿ, ಅದೇ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯ ಬದಲಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ. ಇದರಾಚೆ ಜಿಗಿಯಲು ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಬೇಕು, ಮೇಲೇರ ಬೇಕು, ಏನೆಲ್ಲ ಕಂಡ ಕನಸು, ರವಿ-ಪಾಪುವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇ ಮುಗಿದಿದೆ. ನಾನು ಪಡೆದ ರ್ಯಾಂಕ್, ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳಿಗೆ ಏನೂ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನಷ್ಟು ಅಂಕಗಳನ್ನು, ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದಿದ್ದರೂ ಇವರೇನೋ ರವಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೂ ಮದ್ರಾಸ್‌ನ ಐ.ಟಿ.ಐ. ಗೆ ಹೋಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮುಗಿಸಿ ನೇರ ಸೈಂಟಿಸ್ಟ್ 'ಡಿ' ಹುದ್ದೆಗೆ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟರು.

ಎಷ್ಟಾದರೂ ಗಂಡಸರ ಕೇರಿಯರ್ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೇ? - ಎಂದು ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದವರ ಸಾಂತ್ವನ ಬೇರೆ.

ಸಂಜೆ ಐದಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದೊಡನೆ, ಬಸ್‌ಗೆ ಕಾದು ನೇತಾಡುತ್ತಲೇ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ, ಬೇಬಿ ಸೆಂಟರಿನಿಂದ ಪಾಪುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆ ಸೇರು ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ 6-30! ಇವರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರಾಮ ವಾಗಿ ಬಂದು ಆಗಲೇ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಪೇಪರ್ ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. "ಒಂದು ಲೋಟಿ ಕಾಫಿ ಮಾಡ್ತೀಯಾ"? ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆರಂಭವಾಗುವ ಬೇಡಿಗೆ ಕಂಡು ರೇಗುವುದುಂಟು. ಕಾಫಿ ಲೋಟಿ ಕೈಗಿರಿಸುತ್ತಾ, "ರವಿ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ನೋಡಿ, ಇನ್ನು ಟಿ. ವಿ. ಶುರುವಾದ್ರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ," ಎಂದು ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಪೇಪರ್‌ನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಮಗನೊಡನೆ ಕೂಡು ತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರಿಯ ಅಡಿಗೆ ತಯ್ಯಾರಿ. ಅಡಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ನಾನೂ ಟಿ. ವಿ. ಎದುರು ಇವರ ಜೊತೆ ಸೇರು ತ್ತೇನೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಪು ಊಟ ಹಿಡಿದು 'ಚಿತ್ರಹಾರ್' ನೋಡುತ್ತರೇ ತಿನ್ನಿಸಿ, ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅರ್ಧ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಂತೆ. ಈ ನಡುವೆ ಟಿ. ವಿ. ಯನ್ನು ಸರಿ ಯಾಗಿ ನೋಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಂತೂ ಓಡಾಡಿ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಓದೋಕೆ ಸಮಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಟಿ. ವಿ. ಯಿಂದಲಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಲ್ ನಾಲೆಡ್ಜ್ ಬರುತ್ತೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ಸೇರುವಾಗ ಹತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಟ್ಟನೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ಈ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕಡೆಯೇ ದ್ವೀಪವಾಗಿ ಸುತ್ತು ವಾಗ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏನೆಲ್ಲ ಈ 'ಮದುವೆ- ಮಕ್ಕಳು-ಸಂಸಾರ' ದಾಚಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ತಿಳಿಯ ಲೆಂದೇ ತಂದ ನಾಲಾಳು ಪತ್ರಿಕೆ ಹಿಡಿದು ದಿಂಬಿಗೊರಗು ತ್ತೇನೆ. ಯಶಸ್ವೀ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಓದುವಾಗೆಲ್ಲಾ, ಎಂ. ಎಸ್ಸಿ. ರ್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದೂ ಎಂಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನೋವು ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಇತಿಶ್ರೀ ಹಾಡುವಂತೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು 'ದಿನ' ನೂರೋಟಿ ನಿನ್ನೆಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ತರಕಾರಿ ಹೆಣ್ಣು

ಎಲ್. ಎನ್. ಶಾಮಲಾದೇವಿ

ಬೆಳಗಿನ ಆರು ಗಂಟೆಗೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬನ್ನಿ. ತರಕಾರಿಗಳ ರಾಶಿ ಒಂದು ಕಡೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರ ಗುಂಪು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಮೂಹ; 'ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ' ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ

ವಂತೆ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದ ಪುರುಷರ ಕೂಗು: "ಬನ್ನಿ ಸಾರ್.... ಬನ್ನಿ ಅಮ್ಮಾ.....ನಾಟಿ ದುರುಳಿಕಾಯಿ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೆ.ಜಿ., ಈಗತಾನೆ ಬಂದಿದೆ ಹೆಲ್ವಾ ಕ್ಯಾರೆಟ್ ಎರಡೇ ರೂಪಾಯಿ ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ....'

ಎತ್ತ ತಿರುಗೋಣ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನಿಂತರೆ,

ನಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಡೀ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಜಿಗಜಿಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಳ ಬನ್ನಿ.....

'ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ.....ರೂಪಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು....'

'ಅಮ್ಮ....ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ....ಆರು ನಿಂಬೆ....'

ತಮ್ಮ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಧ್ವನಿ ಅಡಗಿಸು-

"ಇಲ್ಲಿ....ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.....ಒಂದು ಗುಡ್ಡೆ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಗೆ ನಾಲ್ಕೇ ಆಣೆ....ಚಿಕೋತಾ ಸೊಪ್ಪು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಆರು ಕಟ್ಟು...."

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಈ ಮಹಿಳೆಯರತ್ತ ಖಂಡಿತಾ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಗುಡ್ಡೆ ವ್ಯಾಪಾರ. ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು, ಹರಿದ ಸೀರೆ, 'ಮೇಕ್ ಅಪ್' ಇಲ್ಲದ ಮುಖದ ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಕ್ಕ ಅಥವಾ ಕೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದಾದರೂ ಮಗು ಇರುತ್ತದೆ. ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವ

‘ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಹಾಕಿ?’

‘20-30 ರೂ. ಸಾಲ ತೆಗೆಗೊಳ್ಳಿಸಿ....ಸಂದೇ
ನಾಗಿ ಅದನ್ನಾ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿ 6-7 ರೂ.
ಉಳಿಸ್ಕೊಂಡಿರಿ.’

ಇವರ ಲಾಭಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಲ್ಲ. ಶೇಕಡ 20 ರಿಂದ
30 ಇರಬಹುದು ಅಷ್ಟೆ. ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಚಳಿ, ಗಾಳಿ,
ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ದಿನವಿಡೀ
ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಕಂಗೆಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸದಾ

ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಲೀಸರ ಕಾಟಾ ಇಷ್ಟೇ
ಇರುತ್ತದೆ.

‘ಪ್ರೋಲೀಸರಿಗೂ, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಸಮರ್ಥನೂ
‘ಮಾಮೂಲಿ’ ಕೊಡ್ತೀವಿ....ಒಂದೊಂದು ಸಲಾ 50
ಪೈಸಾ, ಒಂದೊಂದು ಸಲಾ ಎಲ್ಲು ರೂಪಾಯಿ
ಕಿತ್ಯೋತಾನೆ.....ಅವತ್ತು ಕಾಳಗೇನಾಯ್ತು
ಗೊತ್ತಾ....?’

‘ಏನಾಯ್ತು?’

ಬದನೆಯಿಂದ ದೀಡಿಗೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಉಡುಪಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೊರಗೆ, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪ್ ಎದುರು ಕೂತು ಗುಳ್ಳ (ಬದನೆ
ಕಾಯಿ) ಮಾರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಬದನೆ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ
ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವತ್ತ ಸಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಒಡಿತದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗುಳ್ಳ ಮಾರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಉಡುಪಿ ಸನಿಾಪದ ಮಟ್ಟು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬದನೆ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ
ಮುಂಜಾನೆ ಇದನ್ನು ಬುಟ್ಟಿ, ಮೂಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಉಡುಪಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ, ಮಹಿಳೆಯರು.
ಸುಂದರಿ, ಆನಂದಿ, ಲಲಿತಾ, ಇಂದಿರಾ.....ಇವರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೊರಗೆ, ಜನ ಆಕರ್ಷಿಸುವತ್ತ ಕೂತು
ಗುಳ್ಳ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಗುಳ್ಳ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇವರು ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆ
ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ‘ಒಪ್ಪಂದ’ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ,
ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಕಣ್ಣು ಇವರತ್ತ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಹದಿಹರಿಯದವರನ್ನು ಕರಿತರಲು ಅವಮಂದಿರಿಗೇ ಭಯ.
ಒೀಗಾಗಿ ಆ ಯುವತಿಯರು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಗುಳ್ಳ ಮಾರಲು
ಬರಲಾರದೆಂಬುದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಊಹೆ. ಇವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪುರುಷರ ಪದಾರ್ಪಣೆಯಾಗಬಹುದು. ಈ
ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆ
ಮಧ್ಯೆ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆ? ಕ್ಷಯ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಸಂಘ ರೋಗ ಭೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆ? ತರಕಾರಿ
ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇವರು ದೂರವಾಗುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ವ್ಯಸನಕರ.

(ಉಡುಪಿ ಗುಳ್ಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ
ಮೃದುರಾ ಉದಯಗಿರಿ ಮತ್ತು ಚನ್ನಾರ್ಕನ ಎರಿಜಬತ್ ಕ್ಲೋಗ್ ಅವರ ಲೇಖನದ ಆಯ್ದ ಭಾಗ)

‘ಪ್ರೋಲೀಸರವಾ ತರಕಾರಿ ಕಿತ್ಯೊಂದು ಅವಳ
ಒಡ್ಡೊಂದು ಹೋದ. ಕೋರ್ಟ್‌ನಾಗಿ ಪೈನ್ (ದಂಡ)
ಆಕಿವ್ವ. ಎಲ್ಲು ದಿನ ಆಮ್ನೇಲೆ ತರಕಾರಿ ವಾಪಸ್
ಕೊಟ್ಟು.... ಎಲ್ಲಾ ಕೊಳ್ಳು ನಾಲ್ಕಿತ್ತು....’

ಇಂಥ ‘ದೌರ್ಜನ್ಯ’ ಇವರಿಗೆ ಮಾಮೂಲಾಗಿದೆ.
ಅದರ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ಇವರತ್ತ ತಿರುಗಿಲ್ಲ.
ಇವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣ
ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಧಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ
ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯು

ತ್ತಿರುವ ಇಂಥ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ
ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಇತರ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗಿಂತ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು
ಮೊದಲ ಹಂತ. ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಅಂಗಡಿ,
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಾಲ
ನೀಡಿಕೆ ಇವೇ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು.
ಬಹುಶಃ ಅಗ ಮಾತ್ರ ಇವರು ಬಡ್ತಿದಾರ,
ಪ್ರೋಲೀಸ್, ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಹೊರ
ಬಂದು ಉಸಿರಾಡಬಹುದು.

ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕು, ವ್ಯಾಪಾರ ರೀತಿ ಕುತೂಹಲ; ಅಷ್ಟೇ ಕಳವಳಕರ.

ದಿನವಿಡೀ ದುಡಿದರೂ 'ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಗಟ್ಟಿದ' ಈ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಆರಿಯಲು ತರಕಾರಿ ಮಾಡು ಕಟ್ಟಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯತ್ತ ಇಣಕು ನೋಟ ಬೀರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವರೇ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮಂಡಿ ವರ್ತಕರು. ಬೆಳೆಗಾರನ ಜೊತೆ ಇವರಿಗೆ ನೇರ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ. ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಅಂದಿನ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವವರೂ ಇವರೇ. ಇವರ ಬಳಿ ದಾಸ್ತಾನು ಸೌಲಭ್ಯ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೆಲೆ ಕೂಡ ಇವರ ಕೈಗೊಂಟೆ.

ಇವರಿಂದ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಪಡೆದು ಮಾರು-ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರದು ಎರಡನೆ ಗುಂಪು. ಅಂಗಡಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ಇವರು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಹಣದ ಮೇಲೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರನೇ ಗುಂಪಿನ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಬೆಳೆಗಾರರಿಂದ, ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದಲೇ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ 'ಎರಡನೆ ದರ್ಜೆ' ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಹರಾಜಿಗೆ ಮುನ್ನ ತರಕಾರಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಈ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 'ಎರಡನೆ ದರ್ಜೆ' ತರಕಾರಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕೊಳೆತದ್ದೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಕರ್ಷಕರ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಮೊದಲ ಎರಡು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರದೇ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ. ಮೂರನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಈ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಿಂದ ಕೂಲಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲೇ ಬಾಲಕಿಯರಿದ್ದರೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವಯಸ್ಸಿನವರಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚೂ ಕಮ್ಮಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಗಳ, ಧರ್ಮರಾಯನ ಕುಲ, ವನ್ನಿಕುಲ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ 200 ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪತಿ

ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು. ಇವರ ಸರಾಸರಿ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ 150 ರಿಂದ 300 ರೂ.ಗಳು. ಇವರಿಗೆ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ವಾಸ ಕೊಳೆಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ.

ಇವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು? ಇವರು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂಡವಾಳ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ?

'ಬೆಳೆಗ್ಗೇನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹರಾಜಿಗೆ ಬರ್ರೀವಿ. ಅವ್ವು ಎಳೋ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಳ್ತೀವಿ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋ ಮುನ್ನ ಮನೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಕೊಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬರ್ರೀಕು.... ಸದಾ ಜನಗಳ ತಾವಾ ಗುದ್ದಾಡ ಬೇಕು....' ನಾಮಗರಿಯ ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದೆ:

'ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಹಣ ?'

'ಅವನ್ ತಾವ ತರ್ರೀವಿ.....ಅದೇ ಮಾರ್ಪಾಡಿ ತಾವಾ ದಿನಕ್ಕೆ 10 ರೂಪಾಯಿಗೆ 1 ರೂಪಾಯಿ ಬಡ್ತಿ ಕೊಡ್ತೀವಿ !....ಎಷ್ಟೋ ಸರ್ತಿ ಸಂಜೆ ಹಣ ವಾಪಸ್ ಕೊಡೋ ಹಂಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಆಗೋಕಿಲ್ಲ....'

'ನೀವ್ಯಾಕೆ ಗುದ್ದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡ್ತೀರಾ ?'

'ಮತ್ತೆ, ನಮ್ ತಾವಾ ತಕ್ಕಡಿ ಇಲ್ಲ, ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಗುದ್ದೇನೇ ಸರಿ....ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಅದು ಸರಿ ಹೊಂದತ್ತ....'

ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸಕ್ತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

● ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

“ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಸಮಾನತೆ ಎಂದು ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಆ ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಲಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ... ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಸಮಾನತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೇನೋ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”— ಈ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೃತಿ ರಚಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರು ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ನೂರಮೂವತ್ತು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಲೇಖಕರು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪುಟಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸೊಲ್ವಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವಲೋಕನ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯೋ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ದೊರಕಿದ ನಂತರ ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನೋದಲಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಂಟಕವ್ರಾಯವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಪರ್ವಾ ಯಾ ಗೋಷಾ ಪದ್ಧತಿ, ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ, ವಿಧವೆಯರ ಕೀಳು ದರ್ಜೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನ— ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರದನ್ವಯ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು

ವಿವರವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು, ಜೀವನಾಂಶದ ಹಕ್ಕು, ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ, ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು, ಪಾಲಕತನದ ಹಕ್ಕು— ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಆಸ್ತಿಹಕ್ಕು, ಜೀವನಾಂಶದ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತೇ ಆಗಲಿ, ಕಾನೂನಿನ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಶೇಷ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ನಾಂ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ:
ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಐ. ಡಿ. ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ,
ಬೆಂಗಳೂರು-9.
ಪುಟಗಳು : 152. ಬೆಲೆ : ರೂ. 10

ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯಡಿ ಸಂಘಟಿತ ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ: ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಚಕ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಸುತ್ತೊಂದನ್ನು ಪರಿಕ್ರಮಿಸಿರುವ ವಿಷಯ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉರುಳುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ ಚಕ್ರದ ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯವರೆಗೆ

ಮದುವೆ ಇಲ್ಲವೇ ನೌಕರ-ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸ್ಥಿತಿ, ಇಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ. ವಿಜಯವಾಡದ ಬಳಿಯಿರುವ ವಿಜಯ ಮಿಲ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್- ಹತ್ತಿ ಗಿರಣಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಹೆಂಗ್ಳಿಯರು ಮದುವೆಯಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಥವಾ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. 800 ಮಂದಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ 300 ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು. ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋತಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 5 ರಿಂದ 6 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಈ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯನ್ನು ದೇಶದ ಹಲವಾರು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಶ್ಚರ್ಯದ ವಿಷಯ..... ವಿಜಯ ಹತ್ತಿ ಗಿರಣಿ ನೌಕರರ ಸಂಘದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗಾದ ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಅಪಿನಾರಲಿಂಗಂ ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಸುತ್ತೋಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯರು ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರೂ ಕಂಡಿರಲಾರದ ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸದ ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

ಇನ್ನು ಅಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಂತೂ ಹೆರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಗಗನ ಕುಸುಮ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾನೂನು ಬಿಳಿಯ ಕಾಗದದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಉಳಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತು ಪಡೆದಿರುವ ವರ್ಗವೊಂದಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮುಂತಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದ ಒಟ್ಟು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 9 ರಿಂದ 12 ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಸಂಬಳ ಪಹಿತ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ವತ್ತೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಒಂದು ಭಾಗಾಂಶ ವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನವರ ಯಾರದೋ ಹೋರಾಟದ ಫಲವನ್ನು ತಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲದ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಬೋಟಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತೋರಿಸಿ ಗರ್ಭಪಾತದ ಕಾರಣ ಹೇಳಿ ರಜೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವೈಚರೀತ್ಯ !

ಇಬ್ಬನ್ನನ 'ಎ ಡಾಲ್ಸ್ ಹೌಸ್' ಆಧರಿಸಿದ
ಸಮುದಾಯ ಅಭಿನಯಿಸುವ ನಾಟಕ

ವಾಸಂತಿ

ನಿರ್ದೇಶನ : ಎಸ್. ಮಾಲತಿ

ರೂಪಾಂತರ : ಎಸ್. ಮಾಲತಿ, ಜಮುನ ರಾವ್

ಜುಲೈ 14, 15, 1985

ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ (ಸಂಜೆ 7 ಗಂಟೆಗೆ)

ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವೂ ಸಹ ವಿವಿಧವನ್ನು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹಲವು ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನ ಹಿಂದೂಮೈ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರರುಪದೊಡನೆ ಸಮಾನ ಗೌರವ, ಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ವರ್ತಿಸ್ಸು ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು, ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿದು ಪತನವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿವೆ....ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿ ರಾಸನಾನುಸಾರವಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಈ ಇಸ್ವತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ 1947ರ ನವೆಂಬರ್ 27 ರಂದು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಧಿನಿಯಮಿತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ."

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿರಲಿ, ಪರಿಹಾರವಿರಲಿ, ಈ ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸರಳೀಕರಣ ಶೈಲಿ ಇಣುಕಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಮೂಲವಾಗಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎನಾ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಲಿ, ಅವರ ವಾದ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಲಿ ತಳಹದಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಂತೂ ಅಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಅನೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಆರ್ಯರಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಅರಿವು ಇರದಿದ್ದರಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಆರ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು. ಕಾಲಾನಂತರ, ಎಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾಲುಗೊಳ್ಳದಂತೆ ನಿಷೇಧ

ಹೇರಲಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದರು." (ಪು.ಟಿ 16)

ಲೇಖಕರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ 'ರಾಮಾಂಜನ' ಆಗಿ ಕಾಣದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ವರ್ಗೀಕರಣವಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿ. ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಂಚವೂ ನಿರಸಂತ್ರಾಪಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಸ್ಕವಾದ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಿಬಾಡಿ, ಹೇಳುವ ಅವರ ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಷಯ ಸರಳವಾದರೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "12ನೆಯ ಮತ್ತು 15ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ನಡುವಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಲಸದಳವಾದ ಹಲವಾರು ದುಷ್ಟಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೀಡುಮಾಡುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು" (ಪು22); "ಇಂದಿನ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಭೌತದ್ರವ್ಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಧಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಅಂದಿನ ಆ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ"(100); "ಈ (ವರದಕ್ಷಿಣೆ) ದುಸ್ಸಂಪ್ರದಾಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ."

ಇಡೀ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇರುವ ಸಂವಿಧಾನದ ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸೋಲು ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಸಕ್ತ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವವರು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣಿತರು, ಉನ್ನತ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು, ಎನ್ನುವುದು ಅಗ್ನಿಯಾದ ಸಂಗತಿ.